

INFLUENȚA STILULUI SECESSION ASUPRA PUBLICAȚIILOR ARĂDENE ILUSTRATE DE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX

Elena Rodica Colta

Așezat la răsăritul Europei Centrale, Aradul va avea nevoie de un anumit timp ca să asimileze secesiunea care se produsese în arta europeană, iar această asimilare se va face, în diferitele domenii de aplicabilitate, diferit.

Dacă în arhitectură secession-ul budapestan și vienez își va găsi încă din anul 1900 forme proprii, create de arhitecții care s-au prezentat și au câștigat concursurile pentru unele edificii și clădiri particulare din oraș ce urmau să se construiască, (toți acești arhitecți precum Tabakovics sau Szántay, fiind arădeni), în artele plastice contactul artiștilor locali cu “noul stil” a avut, în planul creației, un efect mult mai puțin spectaculos, am putea spune chiar modest, comparativ cu lucrările produse în epocă în Vechiul Regat sau în alte orașe transilvănene.

Reconstituind viața artistică a orașului la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor, o găsim dominată de rigorismul academic imprimat de școlile de artă central europene.

Pictorii vremii, Izidor Kaufmann, Balla Frigyes, Carol Wolf, Havas Bela au fost niște maeștrii ai portretului în manieră academică, clienții lor fiind înalți funcționari sau membrii ai aristocrației locale.

Nici unul nu va renunța la acest stil, care le-a adus prestigiu în oraș și le-a asigurat comenzi.

Același conservatorism față de tradiția müncheneză îl descoperim și în pictura lui Diószeghy, stabilit în anul 1907 în Ineu (jud.Arad).

Obligat să se întrețină din pictură într-un orașel de provincie

precum Ineul, el nu-și va permite libertatea unor schimbări radicale de viziune, chiar dacă un anumit modernism găsim în felul de a picta.

Comparativ cu acești maeștrii conservatori, tânăra generație, care și-a făcut studiile la Budapesta, s-a dovedit mult mai receptivă înnoirilor.

În mod paradoxal însă, cu toate că vor debuta în plină explozie a noului stil, ei vor prelua unele elemente ale secesionului nu de la Budapesta ci din Colonia de pictură de la Baia Mare.

Rând pe rând, de la azi puțin cunoscutele Decsy Etelka, Magyari Ilma, Latinka Elza, la Balla Albert, Iritz Sandor, Pataky Sandor, Gheorghe Groza, Iulian Toader, Petru Feier, Nicolae Chirilovici sau Anyos Viola, toți se vor înscrie la această școală liberă de pictură rămânând mai mult sau mai puțin marcați de lecțiile primite aici.¹

Acestea sunt cauzele care au făcut să nu putem vorbi despre un curent sau o grupare artistică secesionistă la Arad, ci doar despre încercări de a picta în acest stil.

De altfel, prima Asociație a artiștilor,² care va lua ființă abia în 1911, pe când în vestul Europei stilul intra în faza decadentă, nici nu a avut un program estetic, scopul declarat fiind susținerea vieții artistice locale, prin expoziții colective.

Cele câteva lucrări datorate artiștilor arădeni care prin schema compozițională se înscriu în canoanele acestui stil nu trebuie să înșele. Ele nu fac altceva decât să răspundă comenzilor care au fost făcute de noii clienți locali atrași de acest stil, fără să definească creația vreunui artist în totalitatea ei.

Cetățenii orașului în schimb obișnuiți cu oferta vremii, care pusesse pe piață acest stil “util și funcțional” sub forma unor obiecte de artă sau de uz curent, produse în atelierele vieneze și budapestane, nu vor ezita să-l adopte ca “modă” devenind, în acest fel, sincroni în percepție cu toți ceilalți consumatori de artă (receptori) central europeni,.

Cea mai concludentă mărturie în acest sens este însăși imaginea actuală a Aradului care din perspectiva stilului arhitectural stă sub semnul secesionului.

La propunerea arhitecților, comanditarii noilor case au schimbat, în câțiva ani, printr-o opțiune colectivă, imaginea unui

orașel german de provincie, clădit în secolul al XVIII-lea, cu aceea a unui oraș european de început de veac XX.

Interioarele noilor case se vor umple și ele de mobilier, lămpi, obiecte de argint și de bronz cu forme sinuoase, încărcate de vrejuri și de flori.

Vor apărea ateliere locale,³ se vor crea modele originale, care vor participa la concursuri dar se va și imita mult, autorii rămânând în acest ultim caz anonimi.

Într-un cuvânt, începând cu anul 1900 orașul trăiește sub influența acestui stil, care îi va schimba mentalitatea și gustul.

Receptarea se va face lent, în valuri, întinzându-se până în anul 1925, de la cei mai îndrăzneți, care vor schimba totul în casă la cei ce se vor mulțumi să achiziționeze câte o piesă.

Sub acest impuls estetic, o parte din publicațiile locale, și anume cele ilustrate, își vor schimba și ele aspectul grafic.

O influență decisivă au avut în această schimbare periodicele budapestane cu circulație în Arad,⁴ care își schimbaseră la rândul lor aspectul încă din ultimul deceniu al veacului trecut.

Noile compoziții, abundând de vegetație și de personaje feminine învăluite în vrejuri și flori ce le cuprind în spirală, impun printre cititorii arădeni un nou concept de revistă frumoasă care-i va obliga pe redactorii publicațiilor locale să modifice recuzita ornamentală în conformitate cu noile exigențe ale cumpărătorilor.

Tipografiile vor fi solicitate să dea o mână de ajutor.

Trecerea la această ornamentică nouă are loc în Arad după 1900.

Primul pas îl fac almanahurile și calendarele ilustrate maghiare destinate, prin diversitatea informațiilor și prin ilustrațiile incluse, să delecteze lecturile de familie și să ofere în același timp datele necesare în diverse domenii.

Un asemenea calendar, cu o lungă perioadă de apariție și cu o bună difuzare în oraș a fost calendarul scos de ziarul "Arad és Vidéke" purtând titlul "Az Arad és Vidéke Képes Naptára".

Modificarea în aspectul grafic apare la ediția din 1902.⁵ Matrițele noilor forme decorative sunt executate în tipografie.

La început acestea sunt foarte puține: un frontispiciu deschis,

A Hét, (Budapesta, 1896)
Frontispiciu (detaliu)

format dintr-un brâu de margarete secționate și câte o mică vigneta florală.

Modificarea este evidentă însă în partea destinată reclamelor în care textele apar încadrate într-o mare diversitate de chenare sinuoase.

Calendarul este scos în tipografia lui Gyulai István, a cărei activitate în Arad se va întrerupe în anul 1904.⁶

În anul dinaintea plecării sale, Gyulai scoate ediția pe 1904⁷ a calendarului, mult îmbogățită față de cea din 1902, care fusese tipărită în 1901.

Modificarea importantă apare începând cu coperta.

Întreaga suprafață a acesteia este ocupată de o compoziție florală, stilizată, în stil maghiar, colorată cu roșu, albastru și auriu.

Titlul, așezat în partea de jos, este înscris într-un chenar deschis din panglici. Ductul literelor este ușor șerpuit în stilul compoziției.

În interior, tipografia a utilizat la forță o hârtie roz pe care a imprimat trei reclame în chenare sinuoase. Alături de reclame găsim și două flori din recuzita noului stil, laleaua și garoafa, introduse ca să puncteze informația oferită de reclame.

Coperta din spate cuprinde pe întreaga suprafață o reclamă pentru o marcă de șampanie, cu o femeie în rochie vaporosă văzută din profil, totul compus în stilul afișelor vremii.

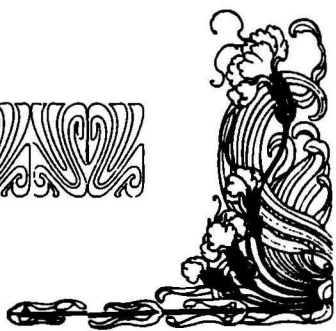
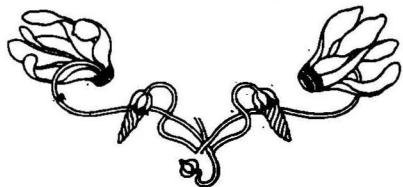
În cuprinsul calendarului au fost introduse file de album cuprinzând fotografiile frumuseților locale și ale noilor actori ai teatrului arădean.

Fotografiile sunt marcate de o întreagă recuzită de flori din repertoriul secesion (zorele, floarea de nufăr, garoafa, stânenelul, ciclama) și de împletituri complicate de vrejuri și flori, toate imprimate cu cerneală verde.

Vignetele, mărite față de anii anteriori, reiau în alte variante repertoriul floral menționat.

Ansamblul este completat de ornamentica utilizată la reclame.

În sfârșit, înainte de mutarea tipografului la Budapesta, în prima parte a anului 1904, Gyulai Istvan scoate în atelierul său o "Călăuză a Aradului" având titlul "*Arad Képes Városismertető*" și

Ornamente florale utilizate de tipografia Gyulai István

Anuarul Societății Culturale Kölcsey.

“Călăuza”⁸ prezintă o copertă semnată în care recunoaștem stilul secession.

Autorul compoziției este Edvi Illés, redactor al publicației “Arad és Vidéke” care în cazul acestei “Călăuze” figurează ca editor alături de Kiss Ferenc.

Cromatica utilizată este negru, roșu și roz.

În partea de jos a compoziției, ieșind din fundalul negru, apare conturul unor importante edificii din oraș, în nuanțe de roșu - roz.

De la acestea se ridică în sus împletituri de linii sinuoase care sfârșesc prin a flanca stema orașului.

Central, într-un pătrat de culoare roz, sunt introduse explicațiile la titlu. Deasupra pătratului apare cuvântul “Arad” scris cu caractere șerpuite.

Ornamentica interioară în cazul acestei publicații a fost scoasă. Doar chenarele de la reclame susțin stilistic coperta.

La fel de importantă pentru evoluția grafică a publicațiilor arădene este și cealaltă producție tipografică a anului 1904.

Inițial, Anuarul Societății Kölcsey fusese scos în tipografia lui Underleider,⁹ cu o ornamentică în stil istorist.

Volumul din anul 1904¹⁰ revoluționează aspectul general al publicației prin schimbarea repertoriului de motive în concordanță cu stilul secession.

Coperta de culoare verde oliv, este marcată de un vrej sinuos, extrem de elegant. Titlul “Évkönyv” este imprimat cu o cerneală roșu-închis.

În interior regăsim ornamentica folosită de Gyulai: brâul de margarete secționate, vrejul cu frunze de vie, struguri și cârcei, vignete mici geometrice.

Nu lipsesc nici câteva reclame în chenare sinuoase plasate pe ultimele file și pe forzat.

Prin închiderea acestei tipografii toți vechii clienți vor fi obligați să-și mute comenzile la o altă tipografie.

Realizatorii Calendarului ziarului “Arad és Vidéke” optează pentru tipografia lui Kalmár Nándor.¹¹

Noul tipograf va păstra o parte din elementele decorative care impuseseră calendarul pe piață, continuând însă să introducă în fiecare an forme noi.

Aceste înnoiri trebuiau să producă o surpriză plăcută estetic abonaților și să diferențieze producțiile de calendare pe diferiți ani.

Rezultatul va fi, în timp, cel puțin în ceea ce privește coperțile numerelor care s-au succedat, o adevărată colecție de compoziții secession.

O primă producție a tipografiei Kalmar este albumul jubiliar din 1905 purtând titlul “Arad és Vidéke Jubiliaris Albuma”¹² care marca împlinirea a 25 de ani de la apariția ziarului.

Fiind vorba de un număr special, albumul prezintă o legătură din mătase bordo ornamentată cu flori de crizantemă.

Atât floarea cât și titlul au fost pictate.

În interior fiecare capitol este marcat de un frontispiciu. O parte din acestea sunt alcătuite din forme geometrice care pornesc de la flori. Ele alternează cu brâul de margarete, cu un frontispiciu din flori de mac redat natural și cu un altul reprezentând o friză din capete de femei, în diferite poziții, cu pahar în mână.

Sfârșitul articolelor este punctat prin mici vignete geometrice. Pentru un plus de frumusețe, frontispiciile sunt colorate cu mai multe cerneluri: sepia, verde, albastru.

Chiar dacă sunt mai puține, nici din acest număr nu lipsesc reclamele.

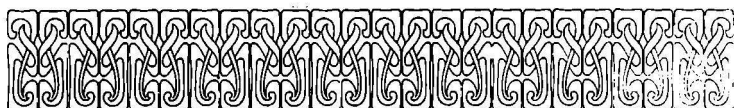
În ceea ce privește producția de calendare a tipografiei, o atenție specială merită Calendarul pe 1906,¹³ scos de Kalmár în primul an în care a preluat comanda acestei publicații.

Calendarul acesta reia coperta anului 1904 produsă de Gyulai schimbând datele editoriale și culorile, nuanțele de albastru și de roșu și fiind în acest caz mai deschise.

Impresia generală va fi de “altceva”. La aceasta contribuie și ornamentica interioară care este cea din Albumul Jubiliar.

În plus, editorii introduc, pentru a ilustra textul literar, două caricaturi de Bér Dezső, graficianul ziarului “Arad és Vidéke”.

Schema compozițională, linia, aspectul personajelor sunt cele ale stilului secession.

Album jubiliar *Arad és vidéke*, 1905
repertoriu de frontispicii

Caricaturi de Bér Dezső,
Calendarul Arad és vidéke, 1906

Prin aceste desene în publicații locale ale vremii apar pentru prima oară lucrări de autor, semnate, executate conform canoanelor noului stil pentru a fi în concordanță cu aspectul general al tipăriturii.

Apelul la artiști se va face și pentru numerele din anii viitori.

Calendarul din 1907¹⁴ reproduce două desene în peniță reprezentând scene de circ semnate de pictorul arădean Visontay,¹⁵ cunoscut pentru stilul său academic.

În cazul celor două desene însă, Visontay renunță la rigiditatea stilului său realizând două mici capodopere extrem de plastice.

Revenind la aspectul exterior al acestor calendare, o compoziție interesantă prezintă ediția din 1908, care are pe copertă drept motiv central o vază din care ies vrejuri sinuoase terminate în câte trei boboci de lea de culoare roșu-roz.

Fondul este verde deschis iar vrejurile verde închis.

Central, un medalion mov, închide un cap de femeie, văzut din față cu o coafură bogată. Titlul este scris de asemenea cu mov.

Calendarul din 1909,¹⁶ scos în două tiraje, aduce o copertă geometrică. Un grup de linii paralele alcătuiesc pe suprafața paginii dreptunghiuri și subdiviziuni ale acestora.

Culoarea este rece, albastru ceruleum cu albastru ultramarin.

Central, într-un pătrat albastru, închis, având drept singure ornamente patru semicercuri așezate simetric pe fiecare latură, a fost introdus un cap de femeie văzut din profil, cu coc și flori de măceș în păr.

Al doilea tiraj diferă doar prin culorile utilizate la copertă. Față de primul, care apare în nuanțe de albastru, al doilea introduce și roșul sub formă de hașuri.

Ca ornamentică interioară tirajele sunt identice. Tipografia a utilizat frontispiciile geometrice de la "Albumul Jubiliar", friza de capete și, o singură dată, frontispiciul cu flori de mac.

Și în acest an găsim inclusă o lucrare de autor semnată. Ea servește de frontispiciu respectând dimensiunea și forma acestuia.

În interior Visontay a realizat o compoziție alegorică ce are ca personaje "frumoasa", "bestia", "îngerul", "demonul" și "păunul" asocierea lor simbolizând frumosul și urâtul /binele și răul.

Trecând la producția următoare, în anul 1910¹⁷ pe coperta

Desene de Visontay Kálmán,
reproduse în calendarele *Arad és vidéke* din 1907, 1908 și 1909

Calendarului apare, central, o femeie, în rochie cu panglici, foarte vaporeasă, cu sandale romane și cu struguri prinși în păr.

Ea ține în mâini un medalion oval, albastru, în care este trecut anul. Medalionul este flancat de ciorchini de struguri.

Titlul, scris cu aceeași nuanță de albastru, este închis într-un pătrat, plasat în partea de sus a paginii.

Calendarul din anul următor¹⁸ prezintă pe copertă o formă de poartă.

Culorile utilizate sunt albastru, verde închis și carmin.

Poarta este realizată din linii paralele care se transformă în partea de sus în ciorchini și frunze de vie stilizate până la forme geometrice.

Coperta din 1912¹⁹ readuce în prim plan femeia sub forma unui bust plasat central, într-o atitudine voluptoasă.

Imaginea apare într-un medalion înscris într-o compoziție geometrică, pe nuanțe de verde alternând cu alb.

În sfârșit, ultimul număr pe care îl prezentăm, Calendarul pe anul 1913,²⁰ are o copertă vernil.

În partea stângă o femeie cu coafură, bijuterii și vestimentație secesion ține în mână o cupă de șampanie.

Anul este înscris într-un pătrat a cărui chenar amintește de imprimeria textilă secesion. Caracterele utilizate au și ele o anumită sinuozitate. Ornamentica interioară este cea cunoscută.

Toate aceste compoziții, la care se adaugă bogatul repertoriu de ornamente, inconfundabile, fac din "Az Arad és Vidéke Képes Naptára" o publicație de epocă.

Extinzând cercetarea și asupra altor periodice ilustrate o evoluție similară descoperim și în cazul unui alt calendar cu circulație în zonă, cunoscut ca "*Arad Csanád és Békésmegye Album Naptára*", scos de Cs.Endes Dániel.

Înainte de 1900 calendarul apărea la Aradi Nyomda - Részvénytársaság.²¹ În 1907 îl găsim în lucru în aceeași tipografie a lui Kalmár Nándor.²²

Evoluția aspectului grafic este cea cunoscută deja, de la eclectism spre secesion, de la forme baroce susținute de puti spre vrejuri aerate.

11376

V. 1937

V1844

ARAD ÉS VIDÉKE

NAGY KÉPES

NAPTÁRA

BOLTI ÁRA
4 KORONA

KALMÁR NÁNDOR ÉS.
TÁRSAI MŰINTÉZETE
BÓL ARADON. 1909 ::

Pentru sala de lectură

Arad és vidéke, Nagy képes naptára, 1910

Nici Calendarul produs de ziarul "Aradi Ujság" nu face excepție în opțiunea pentru stilul secesion. Ediția din 1904, purtând titlul "Aradi Ujság Nagy Naptára"²³, scos de tipografia lui Muskát Miksa²⁴ ne interesează în mod deosebit.

Compoziția de pe coperta acestuia aduce pentru prima oară o tematică orientală, secesionul fiind, cum se știe, sensibil la tot ce însemna Orient.

Sub acest impuls, coperta, marcată de un sinuos vrej roșu, reproduce o litografie reprezentând un mandarin ce scoate sabia să taie capul unei frumoase femei cu plete lungi blonde, culcată într-un pat cu cuverturi ornamentate potrivit gustului vremii. În fundal un paravan cu trestii și cocori.

În interiorul calendarului, tipograful Muskát Miksa folosește propriul său repertoriu ornamental, mult mai modest. O parte din frontispiciile vechi, în stil istorist, continuă să fie utilizate.

Impresia generală este de amestec de vechi cu nou.

Față de acesta, Calendarul ziarului "Aradi Híradó"²⁵ este mult mai deschis schimbărilor de motive și elemente ornamentale, urmând gustul cititorului.

Paginile abundă de compoziții florale stufoase, ce se dezvoltă libere pe pagină flancând textul, și de frontispicii având ca motiv decorativ frunza de vie sau cea de lotus.

Gustul pentru această ornamentală se prelungește până în 1925 extinzându-se și asupra aspectului grafic al altor tipărituri.

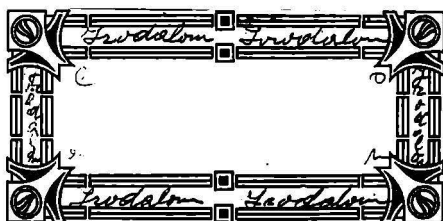
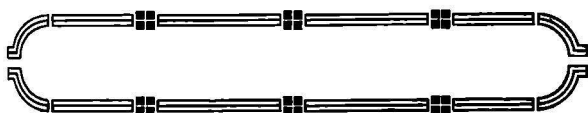
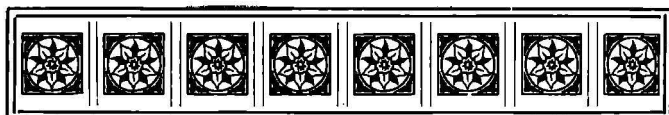
Coperta cataloagelor de expoziție ale artiștilor locali, ce anunțau deschiderea unor expoziții de o cu totul altă factură, nu făcea excepție de la moda vremii prezentând elemente decorative geometrice. O producție deosebită ca aspect, din această serie de cataloage a fost aceea a expoziției de pictură din 1921 organizată de Societatea Culturală Kölcsey. Pe coperta catalogului apare reprodus un desen realizat după toate canoanele acestui stil, de graficianul arădean Ștefan Belezny.²⁶

Este o lucrare comandată care a fost semnată.

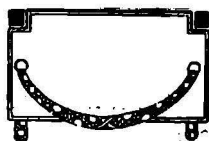
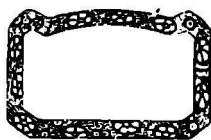
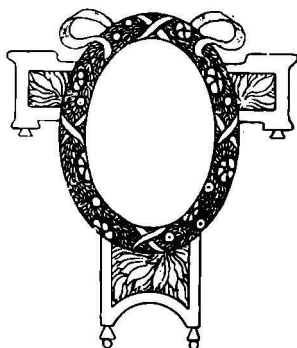
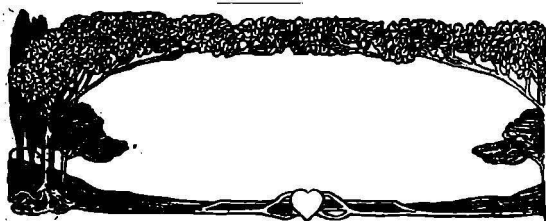
După 1920 noua ornamentală se impusese ca frumoasă atât de adânc în mentalitatea cititorilor arădeni iar rețeta succesului fusese atât de bine învățată de cei care doreau să-și vândă marfa, încât până

Arad és vidéke képes naptára, 1913

Ornamente geometrice utilizate de tipografia Kalmár Nándor

Ornamente cu panglici, imitații de imprimerie

ARADI UJSÁG NAGY NAPTÁRA

AZ 1904. SZOKÓÉVRE

Kiadja:

MUSKÁT MIKSA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZET

Arad, Andrásy-tér minorita-pálotar

Ára 2 korona.

Coperta calendarului *Aradi Ujság Nagy Naptára*, 1904

1921.

KATALOGUS

Dec 18.

EXPOZIȚIA
SOCIETATE KÖLCSEY EGYESÜLET
KIALLITÁSA

BELEZNAY.

Desen pentru copertă de catalog executat de Beleznay Ștefan

și o tipografie conservatoare, când era vorba de aspectul grafic, precum Tipografia Diecezeanei, nu va ezita să introducă frontispicii și viniete proprii perioadei geometrice a acestui stil.

În felul acesta, în domeniul imprimeriei bătălia era câștigată.

Tipăriturile ieșite de sub teascuri nu difereau prin nimic față de cele similare din oricare oraș Central-European, chiar dacă, în cazul producțiilor arădene, rolul decisiv în impunerea stilului secesion în industria tipografică l-au avut mai puțin artiștii și mai mult niște talentați anonimi din atelierele de zețarie.

NOTE

1. Resti István, *A nagybányai művésztelep*, Budap.1944, p.166-167, 174-175, 178-179.

2. Asociația artiștilor arădeni, cu titlul "Arad Képző és iparművészeti Társulat", apare în anul 1911, avându-l ca patron pe contele Appony Albert. Printre membrii societății găsim înscrisi și 4 artiști: Sima Dezső, Pataky Sándor, Magyary Ilona și Balla Frigyes. vezi "Arad és Vidéke Nagy Képes Naptár", Arad, 1911, p.191-192.

3. În anul 1907 au participat cu garnituri de mobilă secesion la expoziția de artă industrială mai multe ateliere din Arad. Au luat premii atelierele: Reinhart Fülöp, Eberwein József și secția arădeană a fabricii de mobilă Lengyel Lőrinc. vezi Arad és Vidéke Nagy Képes Naptár Arad, 1907, p.102-110.

4. O asemenea publicație a fost "A Hét" redactată de Kiss József.

5. Calendarul din 1902 apare cu o copertă în formă de poartă având în interior, într-un pătrat, o litografie cu un corp de armată de la cavalerie., vezi Biblioteca Județeană Arad, nr.inv.12214.

6. Tipografia lui Gyulai István funcționează în perioada 1868-1904, după care se transformă în societate pe acțiuni. vezi Kriszó Kalmár/Istoria tiparului arădean/ lucr.mss.Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.5335.

7. vezi Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.7355.

8. Idem nr.inv.5744.

9. De la înființarea societății, *Anuarul*, având titlul "A Kölcsey-Egyesület Évkönyve", apare în tipografia lui Ungerleider Albert. vezi Publicația din anul 1884, redactată de Dömötör László. Biblioteca Muzeului Județean

Arad, nr.inv.1473.

10. Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.14643.

11. Tipografia Kálmár Nándor és Társa funcționează în perioada 1905-1913. vezi Kriszo Kalmár, op.cit.

12. Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.13371.

13. Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.11366.

14. idem, nr.inv.11366.

15. Pictorul Viszontay Kalmár (1870-1918) a studiat desenul după model la Budapesta după care a funcționat ca profesor de desen la Arad, Panciova și Szeged. În perioada de activitate arădeană a deschis o "școală de pictură" în propriu său atelier. vezi Művész Lexikon, Budap., 1935, II, p.595.

16. vezi Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.5961.

17. Biblioteca Județeană Arad, nr.inv.11366.

18. Idem, nr.inv.95141.

19. Ibidem, nr.inv.11366.

20. Biblioteca Județeană Arad, nr.inv.11366.

21. "Aradi Nyomda Részvénytársaság" funcționează în perioada 1890-1941, proprietar fiind Stauber József și urmașii.vezi Krisztó Kalmár, op.cit.

22. Biblioteca Județeană Arad, nr.inv.12276.

23. Biblioteca Muzeului Județean Arad, nr.inv.5444.

24. Tipografia lui Muskát Miksa funcționează în perioada 1885-1907. vezi Krisztó Kalmár, op.cit.

25. Biblioteca Județeană Arad, nr.inv.12221.

26. Pictorul și graficianul Beleznay István (1892-1954) născut la Arad se va întoarce după terminarea studiilor de artă efectuate la Budapesta în orașul natal. Lucrează în tehnica pastelului. Colaborează cu gravuri la revistele Hang, Fekete Macska, Periszkóp și Fűles bagoly.